

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillbyggnad till den av telegrafverket disponerade fastigheten nr 3 i kvarteret Fyrmörsaren i Stockholm.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 20 februari 1931 dagtecknad proposition, nr 113, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för tillbyggnad till den telegrafverkets pensionsfond tillhöriga fastigheten nr 3 i kvarteret Fyrmörsaren i Stockholm må av pensionsfondens medel användas ett belopp av högst 530,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Telegrafstyrelsens tjänstelokaler äro för närvarande huvudsakligen inrymda i fastigheten nr 3 i kvarteret Fyrmörsaren med adress nr 2 vid Brunkebergstorg i Stockholm. Denna fastighet inköptes år 1918 av telegrafverkets dåvarande pensionsinrättning, vilken från och med den 1 juli 1920 övertogs av statsverket och vars tillgångar från och med nämnda tidpunkt ingå i telegrafverkets pensionsfond. Denna fond, som förvaltas av telegrafstyrelsen, är alltså nu ägare till fastigheten. Redan då pensionsinrättningen inköpte fastigheten, var avsikten att telegrafstyrelsen skulle dit förlägga sina lokaler, så snart därför erforderligt utrymme inom densamma kunde bliva disponibelt. Sedan detta skett, inflyttade styrelsen i fastigheten sommaren 1924. Dessförinnan hade ökade utrymmen där beretts genom vissa påbyggnadsarbeten, till vilka Kungl. Maj:t genom beslut den 11 maj 1923 anvisat medel av telegrafverkets pensionsfonds tillgångar. I förevarande fastighet disponeras även avsevärda utrymmen av den under telefondirektören i Stockholm lydande rikstelefonbyrån.

I skrivelse den 20 oktober 1930 har *telegrafstyrelsen* gjort framställning om beredande av medel ur pensionsfonden för utförande av en tillbyggnad till omförmälda fastighet i och för anskaffande av ökade lokaler för styrelsen samt för rikstelefonbyrån.

Styrelsen har anfört bland annat, att kostnaden för tillbyggnaden, som skulle sträcka sig cirka 30 meter utmed Beridarebangatan och uppföras till samma bredd och höjd som den förutvarande byggnaden, beräknats till 530,000 kronor. Styrelsen föresloge, att detta belopp skulle utgå av pensionsfondens medel, åtminstone tills vidare, tills eventuellt medel kunna beredas å riksstaten för övertagandet av byggnaden från pensionsfonden i sammanhang med de ytterligare krav på anslag till uppförande av nybyggnader inom kvarteret för telegrafverkets räkning, som inginge i styrelsens planer. Definitiva ritningar till tillbyggnaden hade ännu icke utarbetats, men styrelsen hade redan nu velat inlämna framställning i ärendet, för den händelse det skulle anses nödvändigt att bringa frågan under riksdagens prövning. Slutligen upplyste styrelsen, att pensionsfondens kapitalbehållning den 31 december 1929 utgjort 21,720,770 kronor 43 öre.

På grund av det anförda har styrelsen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att för uppförande av en tillbyggnad till telegrafverkets pensionsfonds fastighet nr 3 i kvarteret Fyrmörsaren erforderlig del av de kronan tillhöriga tomterna nr 6 och 7 i nämnda kvarter måtte få tagas i anspråk och att för bestridande av kostnaderna för tillbyggnaden må användas medel av telegrafverkets pensionsfond till ett belopp av högst 530,000 kronor.

I ärendet hava yttranden avgivits av *riksräkenskapsverket*, *direktionen över gymnastiska centralinstitutet*, *kronans fastighetskommission av år 1925* och *byggnadsstyrelsen*, varjämte *telegrafstyrelsen* avgivit förnyade yttranden.

Departementschefen har anfört:

Av utredningen i ärendet framgår, att den hastiga utveckling, som statens telefonväsende under senare år undergått, medfört ett starkt behov av ökade lokaler för telegrafstyrelsen samt för rikstelefonbyrån. Vad telegrafstyrelsen i ämnet anfört samt vad jag vid personligt besök i de nuvarande lokalerna inom fastigheten nr 2 vid Brunkebergstorg varit i tillfälle att iakttaga har bibragt mig den uppfattningen, att detta behov är av den trängande art, att åtgärder för dess tillgodoseende snarast möjligt böra vidtagas.

För en lämplig lösning av denna lokalfråga synes mig någon annan utväg icke stå till buds än att, såsom telegrafstyrelsen föreslagit, en tillbyggnad till nyssnämnda, av telegrafverket disponerade fastighet vid Brunkebergstorg uppföres å viss till ifrågavarande fastighet gränsande del av kronans för närvarande till gymnastiska centralinstitutet upplåtna mark inom kvarteret Fyrmörsaren. Med hänsyn till förestående stadsplaneregleringar inom nämnda kvarter kunde det visserligen, såsom byggnadsstyrelsen framhållit, synas önskligt, att tillbyggnadens uppförande kunde anstå intill dess full klarhet vunnits rörande utformningen av dessa regleringar. Jag erinrar i detta sammanhang, att kronans fastighetskommission av år 1925 erhållit uppdrag att med Stockholms stad förhandla angående ömsesidiga markförvärv inom kvarteret i samband med breddning av Hamngatan och andra ändringar i stadsplanen. Då emellertid å ena sidan ett dylikt uppskov synbarligen skulle för telegrafverket innebära allvarliga olägenheter och å andra sidan tillbyggnaden i fråga skulle uppföras å en del av kvarteret, som enligt vad i ärendet framhållits icke synes bliva berörd av en blivande stadsplanereglering, har jag i likhet med samtliga de hörda myndigheterna funnit mig

icke behöva av nu nämnd anledning ifrågasätta uppskov med byggnadsföretaget.

Mot ett omedelbart ianspråktagande av det område, som för tillbyggnaden skulle erfordras, har från direktionen över gymnastiska centralinstitutet rests vissa invändningar med hänsyn till institutets intressen. Även om det icke kan bestridas, att den föreslagna åtgärden skulle medföra vissa olägenheter för institutets verksamhet, synas likväl dessa olägenheter icke vara av den art och omfattning, att de böra stå hindrande i vägen för förslaget genomförande. Med hänsyn härtill finner jag icke erforderligt att, såsom direktionen ifrågasatt, uppskjuta tillbyggnadsföretagets igångsättande i avvaktan på beslut i fråga om nybyggnad för institutet. I anslutning till vad från institutets sida förutsatts och telegrafstyrelsen medgivit utgår jag härvid ifrån att de särskilda kostnader, som till följd av tillbyggnadens uppförande kunna uppstå för institutet, komma att gäldas av telegrafverkets medel enligt grunder, som i brist på åsämjande mellan styrelsen och direktionen fastställas av Kungl. Maj:t.

Med avseende å den föreslagna tillbyggnadens utformning föreligga ännu endast preliminära skissritningar. Enligt dessa skulle höjden av tillbyggnaden avvägas till överensstämmelse med den nuvarande byggnadens flygel åt Beridarebangatan, vilket skulle innebära större höjd än den av byggnadsstyrelsen med hänsyn till Beridarebangatans bredd angivna. På denna punkt läser den föreliggande utredningen icke möjliggöra ett bestämt ståndpunktstagande, utan denna detaljfråga synes få av Kungl. Maj:t, i samband med prövning av definitivt ritningsförslag, längre fram upptagas till avgörande.

Telegrafstyrelsen har föreslagit, att kostnaderna för tillbyggnadsföretaget skulle bestridas av telegrafverkets pensionsfonds tillgångar. Då huvudfastigheten för närvarande äges av denna fond, finner jag intet vara att häremot erinra. I likhet med riksräkenskapsverket anser jag emellertid, att frågan bör underställas riksdagens prövning. På sätt telegrafstyrelsen antytt torde längre fram, sedan en slutlig reglering av markfördelningen inom kvarteret Fyrmørsaren ägt rum, få tagas under övervägande frågan om beredande av medel för telegrafverkets övertagande av pensionsfondens fastighet. I samband därmed läser också spörsmålet om eventuell ersättning för upplåtelse av mark, varom nu är fråga, få upptagas till prövning.

Den approximativt uppskattade kostnadssumman för tillbyggnadsföretaget, 530,000 kronor, synes — såvitt för närvarande kan bedömas — icke giva anledning till erinran. I samband med prövning av definitivt ritningsförslag torde en närmare kostnadsberäkning böra underkastas granskning. I detta sammanhang må framhållas att, därest tillbyggnaden skulle komma att utföras till lägre höjd än vad telegrafstyrelsen förutsatt, härigenom torde komma att uppstå viss kostnadsbesparing. I anslutning till vad nu anförts synes riksdagens medgivande böra äskas därtill, att för ändamålet i fråga må av pensionsfondens tillgångar användas högst nyssnämnda belopp 530,000 kronor.

Av utredningen framgår, att den ifrågasatta tillbyggnaden icke utan olägenhet för telegrafverkets verksamhet kan uppskjutas. På grund härav och då utskottet icke haft något att erinra mot vad departementschefen i skilda hänseenden anför, har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må medgiva att för tillbyggnad till den telegrafverkets pensionsfond tillhöriga fastigheten nr 3 i kvarteret Fyrmörsaren i Stockholm må av pensionsfondens medel användas ett belopp av högst 530,000 kronor.

Stockholm den 17 mars 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, Olof Olsson, O. Bergqvist, J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *E. J. G. Rosén, E. A. Lundell, C. I. Asplund, C. G. V. Hammarskjöld* och *J. Sandén*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *C. R. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *G. Strindlund, E. J. Wigforss, B. F:son Holmgren, E. G. E. Eriksson* i Stockholm, *J. Olofsson* i Digernäs, *S. Persson* i Fritorp och *C. J. Högström*.
